

Άρθρο στον Ηπειρωτικό Αγώνα της 13.12.2013
του προέδρου του Συλλόγου Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων
κ. Κώστα Σακκά

Τι Λίμνη θέλουμε;

Η λίμνη βελτιώνει την ποιότητα της ζωής μας, κάνουμε τη βόλτα μας περπατώντας και ποδηλατώντας δίπλα της, κάνουμε ιστιοπλοΐα και βαρκάδα στα νερά της, αθλούμαστε, ψαρεύουμε, επισκεπτόμαστε τον παραδοσιακό οικισμό στο νησάκι πόλο έλξης για χιλιάδες τουρίστες. Παλαιότερα κάναμε και κολύμπι, όμως σήμερα τα μολυσμένα ύδατα διακυβεύουν όλες τις ανωτέρω δραστηριότητες. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας η ρύπανση έχει ξεπεράσει τα επίπεδα κινδύνου για την αναψυχή και κυανοτοξίνες συναντώνται στους ιστούς όλων των ψαριών.

Μία αστική λίμνη δέχεται πολλές πιέσεις από διάφορες ομάδες συμφερόντων. Η έλλειψη κατανόησης της λειτουργίας ενός λιμναίου οικοσυστήματος από αυτούς που παίρνουν τις αποφάσεις, είναι ο κύριος παράγων υποβάθμισης της Παμβώτιδας. Μόνη έγνοια των πολιτικών πως θα περιορίσουν τη λιμναία επιφάνεια, πως θα μετατρέψουν τις πρώην λιμναίες εκτάσεις σε οικοδομήσιμες περιοχές.

Το βασικό όμως ερώτημα είναι τι λίμνη θέλουμε, κλειστή δεξαμενή με αναχώματα και ρύπους ή λίμνη οικοσύστημα με υγροτόπους και καθαρό νερό;

Ρηχές εκτάσεις - τα φίλτρα της λίμνης

Φωτογραφίες του 1903 και σύγκριση αεροφωτογραφιών του 1945 με σύγχρονες [1], αποδεικνύουν όχι μόνο τη διαχρονική παρουσία των καλαμώνων αλλά και το ότι η ανάπτυξή τους προς τη λίμνη παραμένει η ίδια.

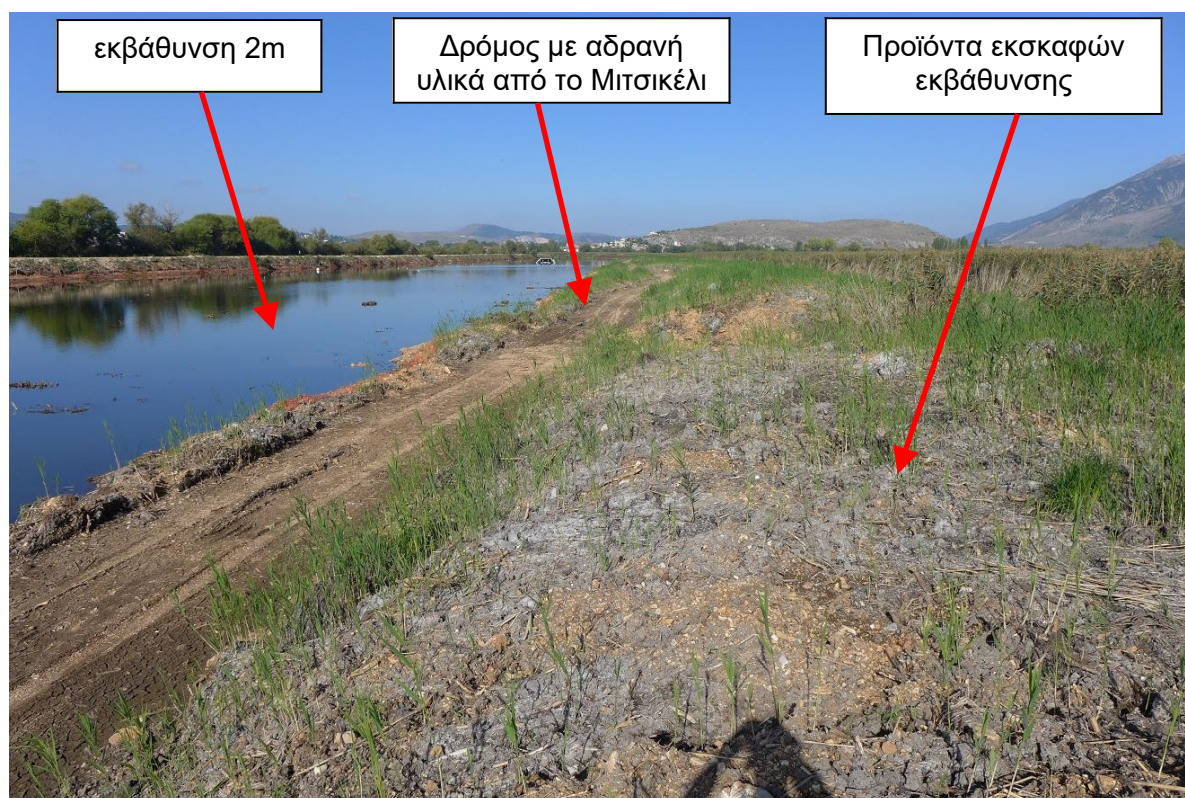
*“Άποψη των κοινοτήτων Νήσου, Αμφιθέας και του καλαμώννα”
Φωτογραφία Αλκιβιάδη Λαμπρινού 1903
(αρχείο του πολιτιστικού συλλόγου "ΤΟ ΑΝΘΟΣ"- Ντουραχάν)*

Γιατί είναι τόσο σημαντικές οι ρηχές εκτάσεις, οι καλαμώνες και τα υγρολίβαδα η χαμηλή βλάστηση μεταξύ καλαμιών και ξηράς:

- Παρέχουν καταφύγιο σε πουλιά, ψάρια, θηλαστικά, αμφίβια, ερπετά. Βιότοπος και του ενδημικού ορθόπτερου *Chorthippus Lacustris* το οποίο δεν απαντάται πουθενά αλλού στον κόσμο.
- Αποτελούν τόπους φωλεασμού, αναπαραγωγής και τροφοληψίας για πουλιά και ψάρια. Για παράδειγμα φυτόφιλα είδη ψαριών όπως ο κυπρίνος εναποθέτουν τα αυγά τους πάνω στην επιφάνεια φυτών που καλύπτονται από ρηχό νερό.
- Βελτιώνουν την ποιότητα υδάτων μέσω κατακράτησης θρεπτικών και ιζημάτων, ενώ διασπούν πολύπλοκες χημικές ενώσεις όπως υπολείμματα φυτοφαρμάκων και άλλες τοξικές ουσίες.
- Παρέχουν οξυγόνο στα νερά και στα εδάφη των υγροτόπων.
- Συγκρατούν νερά και φερτά υλικά από πλημμυρικά φαινόμενα.

Όποιος έχει και το μικρότερο ενυδρείο γνωρίζει τον κόπο που χρειάζεται για να διατηρηθεί καθαρό, αν βγάλουμε τα φίλτρα δεν θα αργήσει να μετατραπεί σε βούρκο. Αυτό ακριβώς συνέβη στην Παμβώτιδα με την κατασκευή των αναχωμάτων. Οι ρύποι εισέρχονται πλέον στην υδάτινη επιφάνεια χωρίς να φιλτράρονται, το νερό των πηγών δεν μπαίνει στη λίμνη, τα ψάρια έχασαν την πρόσβαση στους τόπους αναπαραγωγής. Οι επιπτώσεις ήταν δραματικές και άμεσες, χωρίς τα μέρη αναπαραγωγής η αλιευτική παραγωγή κατέρρευσε, χωρίς τα φίλτρα και τις πηγές η ποιότητα των υδάτων υποβαθμίστηκε.

Η βελτίωση της ποιότητας των υδάτων θα έρθει μόνο με την επανασύνδεση των αποκομμένων ρηχών εκτάσεων, και ο στίβος θαλασσίου σκι αποτρέπει ακριβώς αυτό. Δηλαδή πέρα από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος με τις εκσκαφές, τα μπαζώματα, τις επιχωματώσεις, τα αδρανή και τους δρόμους μέσα στον υγρότοπο, η δυσμενέστερη επίπτωση είναι η παγίωση του αναχώματος Αμφιθέας.

*Υγρότοπος Αμφιθέας με τα παρατημένα προϊόντα εκσκαφών και επιχωματώσεων
(φωτογραφία 03.10.2013)*

Στίβος θαλασσίου σκι - όργιο διαπλοκής και αδιαφάνειας

Ο Δήμαρχος δεν λέει αλήθεια όταν αναφέρει ότι το έργο εκτελέστηκε με αυτεπιστασία «χωρίς να ξοδευτεί ούτε ένα ευρώ». Έργο με αυτεπιστασία δεν έχει εργολαβικό όφελος, απαιτεί όμως κανονικά έγκριση Δημοτικού Συμβουλίου, μελέτη, προϋπολογισμό, επίβλεψη Τεχνικής Υπηρεσίας. Τίποτε από αυτά δεν έγινε [2].

Οι «απολύτως χρηστικές και νόμιμες» αδειοδοτήσεις μας άφησαν μια ανοιχτή πληγή εκσκαφών να χάσκει στο Μιτσικέλι και πάνω από 100.000 κυβικά μέτρα παρατημένα μπάζα στον υγρότοπο.

Το από 26.07.13 έγγραφο των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος [3] είναι αποκαλυπτικό για τις παρανομίες Δήμου Ιωαννιτών, Περιφέρειας Ηπείρου και Αποκεντρωμένης Διοίκησης: *«Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο Δήμος Ιωαννιτών δεν διαθέτει άδεια εκτέλεσης έργου και χρήσης υδάτων για τον στίβο θαλασσίου σκι και προκειμένου να επισπεύσει τις εργασίες για την κατασκευή του, κατέθεσε αίτημα για την έκδοση μιας προσημαστικής άδειας αξιοποίησης υδατικών πόρων για έργα προστασίας - συντήρησης οικοσυστημάτων, εν γνώσει των εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Οι εργασίες στον υγρότοπο-καλαμώνα Αμφιθέας δεν αποσκοπούν στην προστασία του οικοσυστήματος(...) μέχρι και την ημέρα της δεύτερης αυτοψίας είχαν ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση του περιβάλλοντος»*

Ακόμη και οι εκτάσεις βαφτίστηκαν «δημοτικές», με ανάκληση των αποφάσεων των αρμόδιων Υπηρεσιών της Περιφέρειας από τον ίδιο τον κ. Περιφερειάρχη με απείρου κάλους σοφιστείες. Το από 17.09.13 έγγραφο του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης βάζει τα πράγματα στη θέση τους καθώς οι εκτάσεις *«έχουν περιέλθει στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου με την υπ' αριθμ. 52520/16-8-1923 Υπουργική Απόφαση και ουδέποτε μεταβιβάστηκαν στην Κοινότητα Αμφιθέας. Επί τούτου δε χωρεί καμία αμφισβήτηση, όπως προκύπτει και από το σύνολο των εγγράφων, που σχετίζονται με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των ανωτέρω τεμαχίων»* [4].

Η επίσης προσημαστική *«Μελέτη ροής υδάτων στο ανάχωμα Αμφιθέας, λειτουργίας αθλητικών εγκαταστάσεων και προστασίας παρόχθιων εκτάσεων περιοχών Αμφιθέας και Περάματος»* δεν έχει άλλο σκοπό από τη μονιμοποίηση του στίβου. Όσο εκτελούνταν τα έργα μας λέγανε για «χώρο ξεκούρασης των γλάρων», στη συνέχεια για «προσωρινό» στίβο, τώρα μεθοδεύουν «μόνιμες αθλητικές εγκαταστάσεις». Αν κοστίζει η μελέτη € 350.000 φανταστείτε πόσο μας κόστισαν τα έργα, τα οποία καλύπτονται από ομερτά και περιμένουμε από Εισαγγελίες, Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Επιθεωρητές Περιβάλλοντος και Συνήγορο του Πολίτη να μάθουμε την αλήθεια. Αντί να απομακρύνουμε τα μπάζα από τον υγρότοπο, πληρώνουμε €350.000 για «τακτοποίηση» των παρανομιών. Η ειρωνεία είναι ότι υπάρχει εγκεκριμένη πίστωση από ευρωπαϊκά κονδύλια σε συνεργασία με τον Φορέα Παμβώτιδας για παρόμοια μελέτη, μόνο που αυτή δεν προβλέπει «αθλητικές εγκαταστάσεις» και έτσι δεν την προχωρεί η Περιφέρεια..

Η επιλογή είναι δική μας

Η ανάπτυξη της πόλης δεν σημαίνει την αναπόφευκτη μετατροπή της λίμνης σε βούρκο. Σημαίνει συγκροτημένη διαχείριση με σκοπό την προστασία, τη βελτίωση και την ανάδειξη της Παμβώτιδας, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο με συνεργασία των Υπηρεσιών και του Τεχνικού και Επιστημονικού δυναμικού της πόλης μας.

Οι πολιτικοί μας όμως όχι μόνο δεν επιδιώκουν καμία συνεργασία, αλλά αντιθέτως θέλουν να αποφασίζουν μόνοι τους και να εκτελούν έργα στα κρυφά με αδιαφανείς διαδικασίες, με τραγικά αποτελέσματα για την Παμβώτιδα.

Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης λοιδορήθηκε όταν μίλησε για «βλαχοδήμαρχους» όμως όλοι γνωρίζουμε πολύ καλά τι εννοούσε. Ο τρόπος κατασκευής του στίβου θαλασσίου σκι, περιγράφει ακριβώς τη νοοτροπία από την οποία πρέπει να απαλλαγούμε αν θέλουμε επιτέλους να αλλάξει κάτι προς το καλύτερο στον τόπο μας.

Ιωάννινα, 13 Δεκεμβρίου 2013

Κώστας Σακκάς

Πρόεδρος Συλλόγου Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων

- [1] <https://www.ecoioannina.gr/sygkritiki-apeikonisi-tou-voreiodyt/>
- [2] <http://static.diavgeia.gov.gr/doc/%CE%9244%CE%A4%CE%9D-%CE%9A%CE%A41>
- [3] <https://drive.google.com/file/d/0B0LcyCdiSTqBTUlleVZpSi0xSWc/edit?usp=sharing>
- [4] <https://drive.google.com/file/d/0B0LcyCdiSTqBNGw1LXprTnpNa0k/edit?usp=sharing>

*Εκσκαφές αδρανών από το Μιτσικέλι με τα οποία μπαζώθηκε ο υγρότοπος
Αμφιθέας (φωτογραφία 10.06.2013)*